Heiki Vilep

MESSIAS

novellid



Tartus, 2026

JUTUPESA
KIRJASTUS

Autoriõigus teosele © Heiki Vilep
www.vilep.ee

HEIKI VILEPI
RAAMATUPOOD

ISBN: 978-9908-9868-3-8

Toimetas Maarja Valk
Kujundas ja küljendas Heiki Vilep
Kaanepildi ja vinjetid tegi tehisaru
Kirjastas Jutupesa
Trükkis Greif

Messias

Ühes väga unustatud külakeses elasid väga unustatud inimesed.

Küla nimi oli Kurejärve, kuigi järv oli juba ammu kinni kasvanud ja viimast kurge mäletas ainult vana Leida, kelle mälu ei peetud päris usaldusväärseks. Tema mäletamist mööda oli kurg olnud sinine, kandnud saapaid ja koputanud vallamaja uksele. Seepärast ei küsinud keegi temalt kurgede kohta enam midagi.

Kunagi oli Kurejärvel olnud veski, meierei, kool, kaks kauplust, saun, kingsepatöökoda ja pagar, kelle saia pärast sõideti kohale isegi linnast. Nüüd veski seisis. Meierei aknad olid vineeriga kinni löödud. Koolimaja katusel kasvas väike kask. Ühes kaupluses müüdi õlut ja teises oli omanik juba kuus aastat inventuuri teinud.

Kingsepp Osvald ei viitsinud enam kingi teha. Ta istus hommikuti töökoja lävel, vaatas möödujate jalanõusid ja leidis, et küll nad veel käivad.

Pagar Arnold küpsetas saia ainult neljapäeviti, sest neljapäev oli ainus päev, mil ta pidi nagunii

ahju kütma. Teistel päevadel müüs ta kuivikuid ja väitis, et need on tervislikumad.

Puusepp Ervin oli kolm aastat lubanud kõrtsi ukse ära parandada. Uks vajus iga nädalaga järjest rohkem viltu, aga Ervin ütles, et puit peab enne töömehega harjuma.

Sepp oli sepikoja kinni pannud, kooliõpetaja õpetas lastele peamiselt vaikimist ning kirikuõpetaja pidas igal pühapäeval ühte ja sedasama jutlust. Ta oli selle kunagi paberile kirja pannud ja luges nüüd niisuguse häälega, nagu oleks Jumal ammu surnud, kuid matuseid ei viitsitud korraldada.

Kurejärve mehed istusid kõrtsi ees.

Nad istusid seal kevadel, suvel ja sügisel. Talvel istusid kõrtsis sees, sest väljas oli külm. Nad jõid, vaatasid teed ja ootasid, et midagi juhtuks.

„Midagi peab muutuma," ütles vallavanem Voldemar, keda kõik Volliks kutsusid, vähemalt kord nädalas.

„Peab," nõustusid teised.

Seejärel tellisid nad järgmise ringi.

Mida täpselt muuta tuli, selles polnud keegi kindel. Ühed arvasid, et külale oleks vaja uut teed. Teised ütlesid, et enne tuleks leida põhjus, miks keegi seda teed mööda Kurejärvele sõitma peaks.

Volli lootis Euroopa rahale, kirikuõpetaja jumalikule sekkumisele ja kõrtsmik Madis suvisele janule.

Naised ei lootnud enam midagi. Nemad vedasid puid, kasvatasid kartuleid, pidasid kanu, käisid linnas tööl ja kuulasid õhtuti, kuidas mehed rääkisid sellest, et elu on neile liiga teinud.

„Meile oleks messiast vaja," ütles Osvald ühel õhtul. Ta oli seda sõna kirikuõpetajalt kuulnud.

„Mis ta teeks?" küsis Ervin.

„Päästaks."

„Millest?"

Osvald vaatas ringi.

„Sellest kõigest."

Mehed noogutasid. See kõlas mõistlikult.

Hakatigi messiast ootama.

Kirikuõpetaja arvas, et ta tuleb idast. Volli pidas tõenäolisemaks, et ta saabub maakonnakeskusest ja tal on portfell. Kõrtsmik Madis uskus, et tõeline päästja tellib kõigepealt söögi ja joogi, sest tühja kõhu ja kaine peaga pole võimalik midagi olulist korda saata.

Naised messiast ei oodanud.

„Kui ta tuleb, anna talle kirves pihku," ütles Osvaldi naine Valve. „Puud on siiani lõhkumata."

Messias saabus juulikuu seitsmendal päeval kell üksteist kakskümmend kolm.

Ta kukkus taevast alla.

Sel hetkel viibisid keskväljakul postiljon, üks kits ja vallavanem Volli, kes seisis vallamaja trepil ning püüdis meenutada, miks ta oli sinna tulnud. Taevas oli sinine ja täiesti pilvitu.

Kõigepealt kostis kahin.

Siis tuli vari.

Seejärel prantsatas keegi otse kuivanud purskkaevu keskele.

Postiljon pillas kirjakoti maha. Kits sõi edasi.

Purskkaevus lebas noor naine. Tal olid rebitud sinised teksad, seljas valge särk ja paremas jalas punane king. Tema pikad heledad juuksed olid täis tolmu ning paremal põlvel oli kriimustus.

Naine avas silmad.

Need olid nii sinised, et Volli vaatas igaks juhuks taevasse, justkui kontrollides, kas sealt pole midagi puudu.

„Kas siin juua saab?“ küsis naine.

Kõrtsmik Madis ütles hiljem, et just sel hetkel teadis ta kohe, kellega tegemist on.

Naine ronis purskkaevust välja, pühkis särgilt tolmu ja astus kõrtsi.

Ta tellis longero.

Madis pani talle klaasi ette, kuid naine osutas purgile.

„Purgist.“

See meeldis Madisele. Ta ei teadnud, miks.

Naine jõi aeglaselt. Vahepeal vaatas aknast välja, nagu ootaks, et taevas talle järele tuleks.

Taevas ei tulnud.

„Kust te saabusite?“ küsis Volli.

„Ülevalt.“

„Ma mõtlen, millisest piirkonnast.“

Naine vaatas talle otsa.

„Kõrgemast.“

Volli kirjutas selle märkmikku.

Naise nimi oli Maarja. Vähemalt nii ta ütles. Perekonnanime tal polnud või ei pidanud ta vajalikuks seda nimetada.

Ta üüris külaservas toa lesk Hilde majas. Tuba oli tilluke, ühe akna ja raudvoodiga. Seinal rippus pilt hirvest, kelle pilk oli aastate jooksul muutunud etteheitvaks.

„Kauaks jääte?“ küsis Hilde.

„Kuni vaja.“

„Kellele vaja?“

„Eks näis.“

Hilde ei küsinud rohkem. Ta oli elanud kuuskümmend kaheksa aastat ja teadis, et mõned

inimesed maksavad üüri rahaga, mõned tööga ja mõned sellega, et nende kohta saab pärast teistele jutustada.

Maarja maksis ette.

Esimesel kolmel päeval ei juhtunud midagi.

Ta käis hommikuti kõrtsis longerot joomas, jalutas mööda küla ja istus mõnikord kuivanud järve kaldal. Ta ei rääkinud palju. Kui keegi temalt midagi küsis, vaatas ta küsijale nii tähelepanelikult otsa, et too unustas enamasti ära, mida oli teada tahtnud.

Mehed jälgisid teda.

Naised jälgisid mehi.

Maarja ei jälginud kedagi.

Esimesena läks Maarja juurde kingsepp Osvald.

Ta läks neljanda päeva õhtul, pärast seda, kui oli kõrtsi ees kaks tundi kinnitanud, et tema küll ei lähe.

„Mul pole sinna asja," ütles ta.

„Siis ära mine," vastas Ervin.

„Ega ma lähegi."

„Tubli!"

„Võib-olla ainult küsin, kas tal kinga on vaja. Tal oli tulles üks puudu."

„Küsi."

„See on tööasi."

„Muidugi.“

Osvald läks koju, pesi kaela puhtaks, pani selga oma ainsa terve kraega särgi ja ütles Valvele, et peab kliendi juurde minema.

Valve imestas.

„Nii hilja?“

„Kiire töö.“

„Võta mõõdulint kaasa.“

Osvald võttis.

Tagasi tuli ta järgmisel hommikul.

Ta seisis natuke aega keset õue, justkui poleks varem märganud, et tal õu on. Siis läks kaevule, pesi näo ja käed ning avas kingsepatöökoja aknad.

Aknad polnud lahti käinud seitse aastat.

Enne lõunat lõpetas Osvald saapad, mille tegemist ta oli alustanud oma tütre pulmadeks. Tütar oli selleks ajaks juba lahutatud, aga saapad said väga head.

Pärast seda parandas ta postiljoni kingad, õpetaja sandaalid ja ühe vana taluniku saapa, mille omanik oli vahepeal surnud.

Õhtul korjas Osvald kraavi äärest lilli ja viis need Valvele.

„Mis sinuga juhtus?“ küsis Valve.

„Ei midagi.“

„Sa tõid mulle lilli!“

„Ma tean.“

„Oled sa purjus?“

„Ei,“ ütles Osvald. „Ma sain vist kaineks.“

Järgmisel õhtul läks Maarja juurde pagar Arnold.

Ta tõusis lihtsalt kõrtsi eest püsti, pühkis püksid puhtaks ja kõndis minema.

„Kuhu tema läheb?“ küsis Ervin.

„Ju sai pärm otsa,“ arvas Osvald.

Arnold tuli tagasi enne koitu.

Kell viis pani ta pagarikoja ahju küdema. Kell seitse levis üle küla niisugune saialõhn, et inimesed ärkasid voodites ja vaatasid ehmunult ringi.

Arnold küpsetas saiu, leibasid, kukleid, pirukaid ja moonirulle. Ta tegi ühe kringli ainult selle pärast, et meenutada, kui tore on kringlit keerata.

Tema naine Malle tuli pagarikotta.

„Kas keegi suri ära?“

„Ei.“

„Miks sa siis küpsetad?“

Arnold vaatas oma jahuseid käsi.

„Need tuletasid meelde.“

Kolmandana läks puusepp Ervin.

Tema naine Leili saatis ta ise.

Ervin oli terve päeva Maarja toa akna alt mööda kõndinud. Õhtul kaotas Leili kannatuse.

„Mine sisse!“

„Kuhu?“

„Ära mängi lolli!“

„Mul pole sinna asja.“

„Meie rehealuse katus laseb kolmandat aastat läbi. Osvald töötab. Arnold küpsetab. Mine vaata, mida see tüdruk sulle räägib.“

„Võib-olla ei räägi.“

„Siis kuula muul moel.“

Ervin läks.

Hommikul parandas ta rehealuse katuse, kõrtsi ukse, kolm tooli ja külakooli trepi. Pärast lõunat ehitas Leilile väikese pingi pirnipuu alla.

„Milleks see?“

„Istumiseks.“

„Meil on toas toolid.“

„Aga pirnipuu on siin.“

Nad istusid.

See oli nende abielu esimene vaikus, mis ei tulnud tülitsemisest.

Pärast seda polnud enam vaja iga mehe kohta eraldi küsida, mis juhtus.

Sepp süütas üle pika aja sepikoja ääsi ja tagus kaksteist hobuserauda, kuigi külas polnud enam

ühtegi hobust. Postiljon kandis inimestele kätte kirjad, mida oli aastaid kuuris hoidnud, sest majad asusid tee pealt liiga kaugel. Üks mees sai viimaks teada, et oli kümme aastat tagasi võitnud ajakirja ristsõnavõistluse. Kohvimasinat, mis oli auhinnaks lubatud, enam ei toodetud, aga teadmine tegi talle siiski rõõmu.

Kooliõpetaja saabus ühel hommikul kooli enne lapsi, pühkis tahvli puhtaks ja leidis kapist gloobuse, millel Nõukogude Liit oli endiselt olemas.

Ta vaatas gloobust, ohkas ja läks uut ostma.

Vallavanem Volli pidas vastu peaaegu kaks nädalat.

Tema leidis, et ametiisikuna ei tohi tormata iga taevast kukkunud naisterahva juurde. Kõigepealt tuleb koguda andmeid, hinnata mõju ja koostada arengukava.

Samal ajal avas kingsepp töökoja, pagar sai linnast tellimuse, puusepp palkas kaks abilist, sepikoja korsten suitses ja koolimaja katuselt võeti kask maha.

Volli pani tähele, et areng toimub ilma arengukavata. See tegi talle muret.

Siis läks ta Maarja juurde.

Järgmisel hommikul saabus Volli vallamajja kell seitse. Keskpäevaks oli ta hankinud raha bussipea-

tuse parandamiseks ja nädala lõpuks oli külal esimest korda pärast pikka aega kehtiv arengukava.

Volli naine Kaja vaatas meest.

„Mine järgmisel nädalal uuesti.“

„Miks?“

„Kuur tahab värvimist.“

Kirikuõpetaja oli viimane.

Tema meelest polnud olukord teoloogiliselt korras.

„Ta kukkus taevast,“ ütles kõrtsmik Madis. „Kust ta siis veel tulema pidi?“

„Taevast tulemine ei tõesta midagi.“

„Aga tulemused?“

„Kahtlased.“

„Osvald teeb kingi.“

„Just.“

„Arnold küpsetab.“

„Ma näen.“

„Ervin parandas isegi kiriku ukse ära.“

Kirikuõpetaja vaikis.

„Messias ei saa olla naine,“ ütles ta viimaks.

Kõrtsi leti ääres istunud Hilde tõstis pilgu.

„Miks?“

„Pühakirjas on teisiti.“

„Pühakirjas pole Kurejärvet ka.“

Kirikuõpetaja läks koju.

Tema naine Eevi oli parasjagu pesu nöörile riputamas.

„Kõik räägivad, et sina pole veel käinud," ütles Eevi.

„Mina ei lähe."

„Miks?"

„Minu usk ei luba."

Eevi riputas lina nöörile.

„Sinu usk pole lubanud sul kolm aastat isegi meie magamistoa akent parandada."

„See pole usu küsimus."

„Mine küsi siis tüdrukult, mille küsimus see on."

Kirikuõpetaja läks samal õhtul.

Hommikul tuli ta tagasi suure ringiga, kuigi Maarja maja asus kiriku kõrval.

Pühapäeval astus ta kantslisse ja rebis vana jutluse pooleks.

„Täna räägime ihust," ütles ta.

Esimeses reas köhatas Volli.

„Ihu ei ole anum, milles hing peab karistust kandma. Ihu on ainus koht, kus hing saab seni elada, kuni ta siin on. Sellepärast tuleb teda toita, liigutada, pesta, hoida ja aeg-ajalt kallistada."

See oli esimene jutlus paljude aastate jooksul, millest kõik aru said.

Pärast jumalateenistust läks kirikuõpetaja koju ja parandas magamistoa akna ära.

Naised märkasid esimestena, et muutus ei piirdunud tööde tegemisega.

„Kas Arnold on kodus ka samasugune tegija?“ küsis Valve Mallelt.

Malle vaatas ringi.

„On.“

Valve kõhkles hetke.

„Osvald ka.“

Järgmisel hommikul seisis Maarja ukse taga neli meest. Kaks olid tulnud ise. Kahel olid naised kaasas.

„Tema oli enne,“ ütles Leili ja lükkas ette Ervini vennapoja Juhani.

„Mina ei öelnud, et tahan minna,“ pomises Juhan.

„Muidugi ei taha,“ ütles tema naine. „Aga sul on garaaž teist aastat pooleli.“

Maarja avas ukse.

„Kas tema tahab sisse tulla?“

Naine vastas enne meest.

„Tahab küll.“

Maarja vaatas ikka Juhanit.

„Kas tahad?“

Juhan niheles.

„Ega eriti vist ei tahaks.“

„Siis mine koju.“

Juhani naisel jäi suu lahti.

„Aga garaaž?“

Maarja kehitas õlgu.

„Mina ei ehita garaaže.“

Ta lasi sisse esimese mehe, kes oli tulnud üksi, ja pani ukse kinni.

Juhan läks koju.

Järgmisel õhtul tuli ta tagasi. Üksi.

Maarja avas ukse.

„Nüüd tahad?“

Juhan vaatas maha.

„Jah.“

Maarja astus kõrvale.

Sellest päevast alates tekkis Kurejärvel teatav kord.

Hommikuti käidi tööl. Õhtuti käidi Maarja juures.

Mõni mees leidis pärast esimest korda, et ühest täiesti piisab. Mõni arvas sama ka pärast teist korda. Mõni ei avaldanud arvamust, kuid tema naine avaldas.

„Mine veel,“ ütles Kaja Vollile.

„Ma käisin juba.“

„Ma tean.“

„Arengukava on valmis.“

„Kuur ei ole.“

Volli läks.

Järgmisel päeval värvis ta kuuri ära.

Peagi hakkasid naised omavahel arvet pidama.

Mitte Maarja pärast. Tööde pärast.

„Kas Ants on käinud?“

„Eile.“

„Mis sai?“

„Võttis traktoril mootori lahti.“

„Kas kokku ka paneb?“

„Eks homme näeb.“

„Kalju?“

„Ülehomme.“

„Tal pole ju ametit.“

„Tal on tühjana seisev kelder. Sellega võiks midagi ette võtta.“

Kõrtsmik Madis avastas, et kõrts on õhtuti tühi.

Ta pani uksele sildi:

TÄNA ÕLU ODAVAM.

Keegi ei tulnud.

Järgmisel päeval:

KAKS ÕLUT ÜHE HINNAGA.

Tuli ainult Osvald, jõi pool klaasi ja läks koju, sest oli lubanud pesumasina alla uue aluse teha.

Madis vaatas tühja kõrtsi. Siis üle küla Maarja maja poole.

Ta sulges kõrtsi kolm tundi varem ja pani uksele sildi:

TEHNILINE PAUS.

Järgmisel hommikul pesi ta kõrtsi aknad puhtaks, vahetas laudlinad ja avastas, et köögis on pliit.

Nädala pärast pakuti kõrtsis sooja sööki.

Kurejärve töötas.

Sepikoda suitses. Pagar küpsetas. Kingsepp tegi kingi. Puusepp ei jõudnud tellimusi vastu võtta. Õpetaja värvis koolimaja seina.

Maakonnast küsiti Vollilt, kuidas ta selle saavutas.

„Pilootprojekt," ütles Volli.

„Kes seda juhib?"

Volli vaatas Maarja maja poole.

„Kõrgem instants."

Maakonnas oldi vastusega rahul.

Maarja ise jäi täpselt samasuguseks. Hommikul jõi longerot ja päeval jalutas. Õhtul põles tema aknas tuli.

Järgmisel hommikul oli Maarja kadunud.

Hilde leidis tema toa ukse avatuna. Voodi oli tehtud, aken pärani ja hirve pilt seinal viltu.

Laual oli tühi longeropurk.

Voodi all vedeles Volli sokk.

Hilde võttis selle kahe sõrme vahele, vaatas hetke ja viskas tagasi.

Kõike ei pea üles korjama.

Pagar küpsetas, Osvald tegi kingi, Ervin ehitas ja sepikoja korsten suitses. Volli käis vallamajas ning kirikuõpetaja pidas igal pühapäeval uue jutluse.

Maarjast ei teadnud keegi midagi.

Kolm nädalat hiljem, täpselt kell üksteist kakskümmend kolm, kostis keskväljaku kohal pikk vile. Kõik vaatasid üles.

Midagi punast keerles kõrgel taevas. See tuli lähemale, tegi viimase tiiru ümber kirikutorni ja prantsatas kuivanud purskkaevu keskele.

Volli läks vaatama.

See oli punane king. Vasaku jala oma.

Volli vaatas kinga ja siis taevasse.

„See oli tal tulles puudu," ütles ta.

Keegi ei vastanud.



Veidi varem

Politseiauto jõudis restorani ette hetkel, mil peigmees üritas tõestada, et ta ei olnud kedagi kalaga löönud. See polnud lihtne, sest kõnniteel vedeles kala. Täiesti korralik forell, veidi tolmune, aga muidu veel äratuntavalt forell. Selle kõrval seisis Mart paljajalu, seljas valge pulmasärk ning jalas mustad püksid, mis olid talle ilmselgelt liiga kitsad ja lõppesid mitu sentimeetrit enne pahkluud. Tema kõrval nuttis pruut. Mitte eriti kõvasti, pigem selle sügava vaikse vihaga, millest mees saab tavaliselt aru alles siis, kui on juba liiga hilja.

Restorani ukse ees seisis kaks naist, kes mõlemad reageerisid nimele Katrin. Üks oli pulmakleidis, teine tumerohelises pidulikus kleidis. Nende vahel seisis hallipäine mees, kelle lips oli viltu ja kes vaatas ringi sellise näoga, nagu oleks sattunud kogemata võõrasse näidendisse, kuid ei julgeks peolt lahkuda, sest mantel oli garderoobis.

Veidi eemal seisis väikesel serveerimiskärul suur valge tort. Tordi peal seisid kuldsed numbrid 25 ning nende all glasuuriga kirjutatud nimed: KATRIN & ANDRES.

Kõige valjem oli mees, kellel polnud pintsakut.

„Ma ütlen viimast korda – mina ei ole Andres!“

„Aga sul oli minu pintsak!“ ütles Mart.

„Sellepärast ma olengi nüüd ilma pintsakuta!“

„Ja minul oli Andrese pintsak!“

„Mis see minusse puutub?“

„Kui sina võtsid minu oma ja mina sain tema oma, siis kes kurat sina oled?“

Mees kõhkles hetke.

„Jaanus.“

„Muidugi.“

„Mis mõttes muidugi?“

„Ma ei tea enam!“

Restorani omanik seisis trepil. Tema valge pluus oli eest veini- ja kastmeplekiline ning juustes oli midagi, mis võis olla petersell. Ta ütles politseinikule juba enne, kui too jõudis suu lahti teha:

„Keegi pole surnud.“

Politseinik kergitas kulme.

„Ma pole seda küsinud.“

Teine politseinik tuli autost välja, vaatas forelli, torti, kahte Katrinit, Mardi pükse ja tema paljaid jalgu.

„Mis siin juhtus?“

Kõik hakkasid korraga rääkima.

„Tema arvas, et ma olen Andres.“

„Sest sul oli minu pintsak!“

„Ja siis lendas forell,“ lisas restorani omanik.

„Forell ei olnud minu süü!“ ütles Mart.

Politseinik silmitses kõnniteel lebavat kala ning otsustas ilmselt, et ühe küsimuse kaupa on targem edasi minna.

Vanem Katrin astus ette ja ütles:

„Kas me võiksime kõigepealt oma tordi tagasi saada?“

Restorani omanik tõmbas tordikäru ukse kõrvalt lähemale.

„See on teie oma?“

„Jah.“

Noorem Katrin nuuksatas.

„Vähemalt midagi on kellegi oma.“

Hallipäine mees pani talle korraks käe õlale.

„Ärge muretsege, noor inimene!“

Mart astus kohe vahele.

„Ära sina teda puutu!“

Mees võttis käe ära.

„Noormees, mina olengi Andres.“

„Ma tean!“ ütles Mart.

Politseinik osutas Jaanusele.

„Aga teie ütlesite, et teie ei ole Andres.“

„EI OLEGI!“

Restorani omanik ohkas.

„Kas me võiksime sisse minna? Naabrid juba filmivad.“

Bussipeatuses istuv teismeline tüdruk tõstis telefoni natuke kõrgemale.

„Hilja,“ ütles ta.

Veidi varem

Kui päris Andres trepist alla tuli, hoidis Mart parajasti Jaanust särgikraest.

„Ütle üks kord veel, et sa ei ole Andres!“

„Ma ei ole Andres!“

„Valetad!“

„Miks ma peaksin tahtma olla Andres?“

„Seda küsin mina!“

„Mina ei tea, kes Andres on!“

„Katrin teab!“

Noorem Katrin, kes seisis ukse juures, lõi käed rinnale.

„Kumb Katrin?“

Mardi suu jäi korraks lahti. Kahe Katrini olemasolu polnud tema plaanis olnud.

„Ära praegu jama!“

„Ei, mind hakkas ka huvitama.“

Vanem Katrin tuli trepi juurest lähemale, silmitses meestega tekkinud sõlme ja küsis:

„Kas keegi on Andrest näinud?“

Mart lasi Jaanusest lahti.

„Mida?“

„Mu mees. Andres.“

Hetkeks ei liikunud keegi. Siis tuli trepile hallipäine mees.

„Siin ma olen.“

Mart tardus. Andrese tähelepanu jäi kohe tema enda mustale pintsakule, mis rippus Mardi käsivarrel.

„Miks teie minu pintsakut kannate?“

Mart vaatas pintsakut.

„See on teie oma?“

„Jah.“

„Telefon ka?“

„Loodetavasti.“

„Ja seal on Katrin?“

Andres noogutas.

„Jah.“

Mart osutas noorema Katrini poole.

„Aga sina oled ka Katrin?“

„Olen seda olnud kolmkümmend kaks aastat.“

Vanem Katrin ei lasknud ennast üle trumbata.

„Mina kuuskümmend üks.“

Jaanus tõstis käe.

„Mina olen Jaanus.“

Keegi ei vastanud. Jaanus langetas käe.

„Mõtlesin, et paneme kõik nimed paika.“

Just siis tuli restorani perenaine köögist ning teatas, et keegi on politsei kutsunud.

„Kes?“

„Naaber.“

„Miks?“

„Sest üks mees jooksis restoranist välja naiste pükstes ja karjus, et tapab Andrese.“

Kõik jäid vait. Mart sikutas oma liiga lühikesi püksisääri allapoole.

„Ma ei öelnud, et tapan.“

„Mida sa siis ütlesid?“ küsis tema Katrin.

Mart mõtles.

„Et ma leian ta üles.“

Vanem Katrin nügis Andrest küünarnukiga.

„Andres, mis võtmetest jutt oli?“

Andres naeratas.

„See pidi üllatus olema.“

Noorem Katrin hakkas uuesti nutma.

„Palun ärge öelge enam seda sõna.“

Veidi varem

Mardi püksid olid köögis muutunud kasutuskõlbmatuks.

Mart seisis köögi tagaruumis aluspükstes ja vaatas oma pruune ülikonnapükse, mis tilkusid kraanikausi kohal.

„Neid ei saa praegu jalga panna," ütles restorani perenaine.

„Seda ma näen."

„Me paneme pessu ja kuivatisse."

„Kui kaua sellega läheb?"

„Tund vast."

Mart naeris. Perenaine ei saanud aru, miks.

„Mul on pulmad."

„Seda ma näen."

„Ma abiellusin vähem kui pool tundi tagasi."

„Palju õnne!"

Mart neelatas.

„Aitäh!"

Perenaine avas kapi, tuhnis seal ja tõmbas välja mustad püksid.

„Need võivad sobida."

Mart võttis püksid vastu.

„Need on naiste omad."

„Aga mustad."

„See ei muuda neid meeste omadeks."

„Praegu muudab."

Mart tõmbas püksid jalga. Need olid reitest kitsad, pahkluudest lühikesed ja talje kohalt üllatavalt head.

Köögipoiss vilistas tunnustavalt.

„Täitsa viisakas!“

„Ära aja!“

„Natuke pianisti viskab nagu.“

„Ära!“

Koridorist kostis:

„ANDRES!“

Mart tardus. Ta tõmbas luku kinni.

„Kus?“

„Kes?“ küsis perenaine.

„Andres.“

„Üleval.“

Mart sööstis uksest välja.

„Kingad!“ hüüdis perenaine.

Aga Mart oli juba läinud.

Köögipoiss haaras kraanikausis lebava forelli sabast.

„See läheb nüüd õue.“

Ta viis kala välisukse kõrval oleva prügikasti poole. Lävel kostnud uus „ANDRES!“ pani ta võpatama ning forell libises kõnniteele. Köögipoiss lõi käega ja läks sisse tagasi.

Perenaine pani Mardi püksid pessu.

Veidi varem

Forell oli lennanud tänu sellele, et Mart pidas välisukse poole minevat Jaanust Andreseks. Pärast kõike, mida ta viimase kümne minuti jooksul oli kuulnud, tundus mehel Mardi pintsak seljas täiesti piisava asitõendina.

Mart jõudis Jaanusele järele just ukse juures.

„Andres!“

Jaanus pöördus.

„Ei.“

„Ära mängi lolli!“

„Ma ei mängi.“

„Sul on minu pintsak!“

„See on minu!“

Mart haaras reväärist.

„Minu telefon on seal!“

Jaanus pistis käe taskusse ja tõmbas välja telefoni.

„See ei ole minu.“

„No näed!“

„Aga sellest ei tule järeldust, et mina olen Andres.“

„Kelle pintsak see siis on?“

„Ma ei tea!“

„Minu!“

Jaanus võttis pintsaku seljast.

„Palun.“

„Ja kus sinu oma on?“

„Garderoobis.“

„Milline?“

„Must.“

„See ongi must!“

„Siis hall.“

Mart jäi sõnatuks. Jaanus kehitas õlgu.

„Mul on olnud pikk õhtu.“

Mart haaras oma pintsaku Jaanuse käest. Samal ajal osutas Sander trepi poole.

„Andres on üleval.“

Mart pöördus järsult.

„KUS?“

„Üleval,“ kordas Sander.

Mart sööstis trepi poole. Sander astus kõrvale. Mart ei näinud põrandale asetatud veinijahutit, komistas ja haaras esimese asja järele, mis kätte jäi. See oli laudlina. Laual olid kuus klaasi, kaks pudelit punast veini ja suur kandik, millel lebas forell.

Edasine toimus nii kiiresti, et hiljem polnud ükski tunnistaja sündmuste järjekorras enam päris kindel. Vein lendas, klaasid kukkusid ja Sander

karjus. Mart haaras kandikust ning forell tõusis korraks õhku ja läbis restorani köögiukse nii kauni kaarega, et Jaanus, kes oli jõudnud selleks hetkeks garderoobi, jäi seda imetlema.

Kala maandus otse perenaise rinnale. Perenaine karjus ja viskas forelli endast eemale. Forell tabas Marti vastu õlga. Mart astus tahapoole, libises veinis ja maandus istuli valge kastme kaussi. Jaanus tegi selle vea, et hakkas naerma. Mart tõusis.

„SINA!“

Jaanus jooksis.

Veidi varem

Lausest „Andres ootab Katrinit üleval“ piisas, et kõik Mardi seni hajusad kahtlused üheks tervik-likuks katastroofiks koonduksid. Kelner Sander ütles seda täiesti süütult. Ta tuli trepilt alla, vaatas pulmasaalis ringi ja hüüdis:

„Katrin! Andres ootab üleval!“

Noorem Katrin tõstis pea. Mart tõstis pea. Kolm pulmakülalist tõstsid samuti pea, sest ükski neist ei tahtnud küll tunnistada, aga kõik olid viimase kümne minuti jooksul hakanud Andrest ootama.

„Miks?“ küsis Mart.

Sander kergitas kulme.

„Mis miks?“

„Miks Andres Katrinit üleval ootab?“

„Sest ta on üleval.“

„Seda ma kuulsin.“

„Siis milles küsimus on?“

„Mida ta tahab?“

Sander kehitas õlgu.

„Ma ei küsinud.“

Mardi nägu muutus kahtlustavaks. Katrin tabas selle kohe ära.

„Ära hakka!“

„Kuidas?“

„Mind selle Katriniga kokku panema.“

„Sa oled Katrin.“

„Aga ma ei tunne ühtegi Andrest.“

Pulmaisa, kes oli jõudnud viimase veerandtunniga ürituse juhtimisest loobuda ja keskendus nüüd sündmuste nautimisele, kummardus üle laua.

„Kui mees juba üleval ootab, siis on vähemalt tuba olemas.“

Katrin lõi peopesa lauale.

„Mis tuba?“

„Ma ei tea. Üleval.“

„Üleval on teine saal,“ ütles kelner.

Pulmaisa noogutas.

„Veel hullem.“

Mart tõusis. Katrin haaras tal käest.

„Kuhu sa lähed?“

„Üles.“

„Miks?“

„Vaatan, kes seal ootab.“

„Ja kui keegi ootabki?“

Mart jäi vastuse võlgu. Pulmaisa aitas:

„Siis tood alla.“

„Sina ole vait,“

ütlesid Mart ja Katrin korraga. Pulmaisa tõstis klaasi.

„Näete. Abielu juba toimib.“

Veidi varem

Jaanus oli pensionipeole tulnud halli pintsakuga. Selles polnud vähimatki kahtlust, vähemalt garderoobitädil, sest tema oli selle ise nagisse riputanud. Pärast nelja pitsi konjakit ja kolme kõnet Kalju tööeetikast tahtis Jaanus suitsu teha.

Garderoobis võttis ta enesekindlalt ühe musta pintsaku.

„See pole teie oma,“ ütles tädi.

Jaanus vaatas pintsakut.

„On küll.“

„Te tulite halliga.“

„Olete kindel?“

„Ma ise riputasin ta nagisse.“

Jaanus vaatas peeglisse. Must pintsak istus talle suurepäraselt.

„Hall pole mulle kunagi sobinud.“

„Aga te tulite sellega.“

Jaanus mõtles.

„Võib-olla oli halb valgus.“

Tädi avas suu. Siis pani selle jälle kinni. Mõned lahingud tuleb kaotada enne, kui nad algavad. Jaanus läks suitsule Mardi pintsakus.

Veidi varem

Taksojuht tõi suure karbi sisse ja küsis:

„Katrin?“

Pruut tõstis käe.

„Siin.“

Taksojuht pani karbi lauale.

„Palju õnne.“

„Aitäh.“

„Kuhu ma allkirja saan?“

Katrin kirjutas.

Mart tuli tema kõrvale.

„Kas meil pidi veel üks tort olema?“

„Ei.“

„Siis mis see on?“

„Ma ei tea.“

Taksojuht oli juba lahkumas, kui pulmaisa karbi avas. Kõigepealt nähti hõbedasi suhkrukuule. Siis valgeid martsipanililli. Siis kuldset numbrit 25. Ja lõpuks nimesid: KATRIN & ANDRES.

Keegi ei öelnud mõnda aega midagi. Pulmaisa vilistas vaikselt. Mart luges tordilt nimed veel kord üle.

„Kes on Andres?“

Katrin hingas sügavalt sisse.

„Ma ei tea.“

„Su nimi on tordi peal.“

„Katrineid on teisigi.“

„Meie pulmas?“

„Ma ei tea!“

Pulmaisa kummardus tordi kohale.

„Kakskümmend viis aastat,“ ütles ta.

„Mida?“

„Siin on kakskümmend viis.“

Mart kortsutas kulmu.

„Sa oled kolmkümmend kaks.“

„Aitäh märkamast.“

Pulmaisa mõtles hetke.

„Siis Andres on ilmselt vanem.“

Katrin tõusis.

„Kui sa veel ühe sõna ütled, sööd seda torti ninaga.“

Pulmaisa jäi vait. Viieks sekundiks.

„Aga miks tort siia tuli?“

Keegi ei osanud vastata. Tordi teekond oli tegelikult olnud märksa lihtsam, kui kõik sel hetkel arvasid.

Veidi varem

Mõni minut enne seda oli tort alles vastuvõtulauani jõudnud. Tordi eksitee oli veel lihtsam. Kondiiter oli kirjutanud saatelehele: „Katrin ja Andres – 25.“ Taksojuht tõi karbi restorani ja ütles:

„Katrinile.“

Sander oli vastuvõtu juures.

„Jah, ma tean.“

„Kuhu?“

„Sinna.“

Ta osutas alumisele saalile. Taksojuht kandis tordi sisse.

Peaaegu samal ajal jõudis kohale vanem Katrin ja küsis Sanderilt:

„Kas Andres on siin?“

„Jah, üleval.“

„Ütle talle, et Katrin tuli.“

Sander noogutas ja läks trepist üles. Selleks ajaks, kui ta uuesti alla jõudis, oli vale tort juba lahti tehtud.

Veidi varem

Garderoobis rippus kolm musta pintsakut. Mart teadis täiesti kindlalt, et tema oma on keskmine. Ta võttis selle nagist, pistis käe taskusse ja leidis telefoni. Telefon polnud tema oma.

Ta vaatas ekraani. Seal oli foto temast umbes kakskümmend aastat vanemast mehest ja heledajuukselisest naisest, kes naeris kaamerasse. Mart tahtis telefoni tagasi panna. Siis süttis ekraan. Saabus sõnum. KATRIN: „Kas kõik on valmis?“ Mart tardus. Ta ei saanud küll telefoni avada, kuid lukustusekraan näitas piisavalt. Veel üks sõnum: „Jõuan kümne minuti pärast. Ära ise midagi ära riku.“

Mart vaatas telefoni. Siis pintsakut. Sisemises rinnataskus oli väike karp. Ta avas selle. Sees polnud sõrmust, nagu ta korraks kartis. Sees oli väike hõbedane võtmehoidja, millele oli graveeritud: K + A.

Mart istus pingile. Garderoobitädi kõhkles hetke.

„Kas kõik on korras?“

Mart tõstis telefoni.

„Kelle oma see pintsak on?“

Tädi võttis pintsaku sõrmede vahele.

„Must.“

„Seda ma näen.“

„Siin on kolm musta.“

„Kelle oma see konkreetne on?“

Tädi mõtles.

„Ühe mehe.“

„Mis mehe?“

„Hallide juustega.“

„Nimi?“

„Ma ei küsi garderoobis inimeste nimesid.“

„Kas Andres?“

„Võib-olla.“

„Kas ta oli Katriniga?“

Tädi kergitas kulmu.

„Noormees, siin käib õhtu jooksul paarsada inimest. Kui ma teaksin, kes kellega käib, oleks mul hoopis teine amet.“

Mart tõusis. Samal hetkel helises telefon tema käes. Ekraanile ilmus: KATRIN. Mart vaatas seda nagu lõhkekeha. Ta ei vastanud. Telefon jäi vait.

Mõni sekund hiljem helises tema enda telefon kusagil garderoobi teises otsas. Mart pöördus. Helin tuli ühe teise musta pintsaku taskust. Ta tõmbas selle välja. Tema telefon. Ekraanil oli tema Katrini nimi.

Mart jäi kahe telefoniga keset garderoobi seisma. Mõlemal ekraanil seisis Katrin. Garderoobitädi köhatas.

„Teil läheb huvitavaks."

Mart ei vastanud. Ta võttis kogemata võõra pintsaku kaasa ja läks tagasi saali. Viis minutit hiljem tuli tort.

Veidi varem

Ümbrik oli väike ja kreemikas. Sander tõi selle pulmalaua juurde ning ulatas Katrinile.

„See anti teile."

„Kellelt?"

„Ei öeldud."

Ümbriku peale oli kirjutatud ainult: KATRINILE.

Katrin avas selle. Seest kukkus peopessa kaks läikivat võtit ning väike kaart. Mart kummardus lähemale.

„Mis see on?"

Katrin luges. Tema nägu muutus.

„Mis?“ küsis Mart.

„Ei midagi.“

See oli vale vastus. Abielu esimese kahekümne minuti jooksul võiks inimene õppida väga palju, kuid üks olulisemaid õppetunde on see, et kui abikaasa hoiab käes võõraid võtmeid ja ütleb „ei midagi“, siis on midagi.

Mart võttis kaardi. Katrin ei jõudnud takistada. Kaardil seisis: „Need on nüüd sinu. Tule, kui oled valmis. Andres.“ Mart luges selle korra läbi. Siis teise.

„Kes on Andres?“

„Ma ei tea.“

Pulmaisa oli ilmunud nende kõrvale märkamatult.

„Võtmed?“

„Jah,“ ütles Mart.

Pulmaisa noogutas asjatundlikult.

„Siis on asi tõsine.“

„Mis asi on tõsine?“ küsis Katrin.

„Suhe.“

Mart võpatas.

„Mis suhe?“

„No kui mees juba võtmed annab, siis pole see enam mingi juhuslik asi.“

Katrin lõi käed puusa.

„Millest sa räägid?“

Pulmaisa hakkas sõrmedel lugema.

„Kõigepealt hambahari. Siis mõned riided. Siis võtmed.“

Mart keerutas võtmeid sõrmede vahel. Katrini kannatus hakkas katkema.

„Ma ei tunne ühtegi Andrest!“

Mart luges kaarti kolmandat korda.

„Tule, kui oled valmis.“

„Ma oskan lugeda.“

„Kuhu?“

„Ma ei tea!“

„Miks ta sulle siis võtmed annab?“

„Mina ei tea, MIKS VÕÕRAS MEES MULLE VÕTMEID ANNAB!“

Kõrvallauas jäi jutt vaiksemaks. Pulmaisa võttis klaasi.

„Mina arvan, et nüüd oleks õige aeg noorpaarile rahu anda.“

„Mine ära,“ ütles Katrin.

„Just seda ma mõtlesingi.“

Kui pulmaisa eemaldus, vaatas Mart ümbrikku.

„Aadressi pole.“

„Suurepärane.“

„Mis selles suurepärast on?“

„Mart, ma abiellusin sinuga kakskümmend minutit tagasi. Kui mul oleks salajane korter salajase Andresega, kas ma laseksin tal võtmed siia tuua?“

Mart mõtles. See oli mõistlik argument. Ta oleks võib-olla isegi rahunenud. Siis läks ta garderoobi oma telefoni võtma.

Veidi varem

Veel enne vanema Katrini saabumist oli Andres restorani tulnud üksi. Ta läks ülemisse saali, kontrollis lauda, lilli ja šampanjat ning tuli siis alla vastuvõttu. Käes oli tal kreemikas ümbrik.

„Kas te saaksite selle Katrinile anda?“

Restorani perenaine võttis ümbriku.

„Muidugi.“

„Aga alles siis, kui ta kohal on.“

„Selge.“

„Ja ärge öelge, et minult.“

Perenaine naeratas.

„Üllatus?“

„Jah.“

„Mis seal on?“

Andres kõhkles hetke.

„Võtmed.“

„Ohoo!“

„Ostsin aastaid tagasi ühe vana talukoha. Tema arvab, et müüsin maha. Ma lasin selle salaja korda teha.“

Perenaine hoidis ümbrikku korraks kahe sõrme vahel, nagu oleks see nüüd natuke raskem ja vilistas vaikselt.

„See on päris hea üllatus.“

„Loodan.“

„Mida kaart ütleb?“

Andres naeris.

„Et need on nüüd tema omad ja tulgu, kui valmis on.“

Perenaine muigas.

„Natuke kahtlase kõlaga?“

„Pärast kahtkümmend viit aastat võib.“

Telefon helises. Perenaine pidi kööki minema. Ta pani ümbriku letile ja ütles mööduvale Sanderile:

„See on Katrinile.“

Sander võttis ümbriku.

„Millisele?“

Perenaine oli juba telefoni vastu kõrva tõstnud.

„No Katrinile!“

Sander vaatas vasakule. Pulmasaalis istus valges kleidis naine. Tema ees seisis nimekaart: KATRIN. Sander läks sinna.

Veidi varem

Noorem Katrin ja Mart olid abiellunud kakskümmend minutit tagasi. Nad seisid restorani alumises saalis, klaasid käes, ning kuulasid pulmaisa kõnet sellest, kuidas abielu on teekond, kus tähtis pole mitte sihtpunkt, vaid inimene, kellega koos ära eksitakse.

„Mina küll ei taha ära eksida," sosistas Katrin.

Mart pigistas ta kätt.

„Minuga ei eksi."

„Seda ütlevad alati inimesed, kellega midagi juhtub."

Mart naeratas.

„Kas sa kahetsed juba?"

Katrin suudles teda põsele.

„Veel mitte."

Pulmaisa tõstis klaasi.

„Ja soovime noorpaarile, et nende ühine elu oleks rahulik, aus ja ilma halbade üllatusteta!"

Kuskil trepi juures naeris keegi. Restorani perenaine koputas igaks juhuks kolm korda vastu puidust uksepiita.

Kõige alguses

Restorani perenaine seisis avamise eel leti taga ja vaatas õhtu broneeringuid. Alumises saalis: KATRIN & MART – PULM. Ülemises saalis: KATRIN & ANDRES – 25. PULMA-AASTAPÄEV. Kõrvalsaalis: KALJU – PENSION.

Sander, kes oli tööl kolmandat nädalat, sättis klaase. Perenaine osutas nimekirjale.

„Täna on natuke segane. All on Katrin ja Mart. Üleval Katrin ja Andres."

Sander vaatas paberit.

„Kaks Katrinit?"

„Jah."

„Ühel õhtul?"

„Juhtub."

Sander noogutas. Perenaine pani nimekirja leti alla.

„Vaata ainult, et sa neid segi ei aja."

Sander naeris.

„Kuidas saab neid segi ajada?"



Sisukord

Pauli laul 3
Postkast 22
Messias 34
Nii ruttu, kui sain 51
Asendaja 67
Kelluke 90
Veidi varem 105
Tipa 130
Alibi 140
Üks päev 162